

Ks. Bogusław Wolański

Spółeczny Ruch Świątowania Niedzieli – idea i działalność

W ramach przygotowania do przeżywania Wielkiego Jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa błogosławiony Jan Paweł II napisał list *Dies Domini*, który poświęcony został świętowaniu niedzieli. Miało to miejsce w roku 1998. Ojciec Święty zauważył, że „u progu trzeciego tysiąclecia świętowanie chrześcijańskiej niedzieli ze względu na zawarte w niej znaczenia i wymiary, powiązane z podstawowymi prawdami wiary pozostaje kluczowym elementem chrześcijańskiej tożsamości” (DD nr 30). Niedziela stanowi samo centrum chrześcijańskiego życia. Ponowne odkrycie sensu dnia Pańskiego jest łaską, o którą należy prosić, by przede wszystkim dać odpowiedź na prawdziwe i głębokie pragnienia każdego człowieka. Czas ofiarowany Chrystusowi jest zyskiem, poprzez który nadajemy głęboko ludzki charakter naszym relacjom z innymi i naszemu życiu¹.

„II Polski Synod Plenarny wyraźnie przypomniał, że niedziela jest dobrem kulturowym. To dobro tworzy naszą kulturę, kulturę narodu. Obserwacja codziennego życia przeciętnego Polaka pokazuje, że w zatrważającym tempie trwonimy dorobek wielu pokoleń Polaków. Wielu ludzi odrzuca dobro kulturowe, czyli świętowanie niedzieli”². Odrzucenie świętości niedzieli, a tym samym powierzchowne potraktowanie trzeciego przykazania Bożego, jest jednym z elementów zagrażających harmonijnemu rozwojowi człowieka. O desakralizacji niedzieli świadczy organizowanie i podejmowanie w tym dniu dodatkowej pracy zarobkowej, wykonywanie ciężkich prac w gospodarstwach rodzinnych, dokonywanie zakupów w supermarketach czy na giełdach samochodowych³. Stąd też konieczne wydaje się podjęcie różnych działań w diecezjach i parafiach polskich, by przywrócić na nowo Boży porządek przeżywania tygodnia.

1. Działania na rzecz świętości niedzieli

Na różnych etapach historii powojennej pojawiły się zaniedbania, które doprowadziły do trudnej sytuacji zaniku świątecznego charakteru dnia Pańskiego – Niedzieli. Do spowszednienia niedzieli przyczyniło się m.in. prawodawstwo państwowe, które umożliwiło niedzielny handel. Wielu praktykujących katolików po zakończeniu Mszy św. udaje się na zakupy do pobliskiego hipermarketu, czy innego ośrodka usługowego. Pójście do galerii widzi jako jedyną możliwość przeżycia niedzieli, bez opcji alternatywnej, poza ewentualnym obejrzeniem telewizji czy surfowaniem w internecie. Pojawia się brak umiejętności odpoczywania, spędzania twórczo wolnego czasu.

Wielu ludzi decyduje się też dobrowolnie na pracę w niedzielę. Wejście w taki rytm życia powoduje ogromne zmęczenie. Pojawia się brak ochoty na cokolwiek, tym bardziej na uczestniczenie we Mszy św. Nie można w tym miejscu pominąć także praktyki

---

¹ Jan Paweł II, List Apostolski *Dies Domini*. Wrocław, 2000 s. 10 (7).

² List Pastorski Biskupa Legnickiego na Niedzielę Najświętszej Trójcy „Niedziela jest święta” (19.06.2011), w: Niedziela jest święta. Materiały duszpasterskie na uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa (23.06.2011). Red. B. Wolański, Legnica 2011, s. 10.

³ II Polski Synod Plenarny (dalej: DPSP). *Kościół wobec życia społeczno-gospodarczego*. Poznań 2001, s. 74 (29).

studiów zaocznych. Błędny system zaplanowania zajęć doprowadza do tego, że studenci nie mają możliwości odpoczynku, a niejednokrotnie uczestniczenia w Eucharystii. Często zajęcia odbywają się od rana do wieczora z krótką przerwą na posiłek.

W Polsce w XXI wieku były już podejmowane różne inicjatywy, które stały w obronie świętości niedzieli. W 2006 r. Ruch Światło-Życie zainauguował ogólnopolską kampanię społeczną „Świętuję Niedzielę”. Jest ona adresowana do wszystkich ludzi dobrej woli, którzy pragną włączyć się w promowanie nowej kultury świętowania. Jednym z przejawów jest takie kształtowanie czasu niedzieli, który zapewni aktywny odpoczynek i umożliwi budowanie relacji międzyosobowych. Organizatorzy tej akcji akcentują szczególnie jedną postawę: *W niedzielę nie kupuję, w niedzielę nie handluję*⁴.

Warto również zauważyć, że 1 lutego 2008 r. podczas konferencji „Wygramy niedzielę” zostało podpisane porozumienie „Przymierze na rzecz wolnej niedzieli” sygnowane przez 21 przedstawicieli organizacji pozarządowych, stowarzyszeń pracodawców, związków zawodowych oraz autorytety ze świata nauki i polityki. Jego celem jest także dążenie do zachowania świątecznego charakteru niedzieli⁵.

Nie można też pominąć inicjatywy europejskiej, która zrodziła się niedawno, bo 20 czerwca 2011 r. Przedstawiciele 65 organizacji z całej Europy podpisali w Brukseli deklarację założycielską „Europejskiego Przymierza na rzecz Niedzieli”. Jednym z sygnatariuszy dokumentu był przewodniczący Sekretariatu Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ Solidarność. Zarówno w Polsce, jak i w Europie został zatracony sens niedzieli, nie tylko w aspekcie religijnym, ale także jako prawo każdego człowieka do odpoczynku z rodziną. Podpisaniu deklaracji założycielskiej Przymierza towarzyszyła konferencja ekspercka, której uczestnicy dyskutowali o znaczeniu niedzieli, jako dnia wolnego od pracy, dla zdrowia fizycznego i psychicznego człowieka, zachowania równowagi pomiędzy życiem prywatnym i zawodowym oraz dla uczestnictwa pracowników w kulturze oraz życiu religijnym⁶.

2. Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli

11 marca 2011 r. swoją działalność rozpoczął Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli⁷, który zrodził się w środowisku legnickim. Zainspirowani programem duszpasterskim Kościoła w Polsce „Kościół domem i szkołą modlitwy” członkowie różnych grup społecznych postanowili skonkretyzować działania na rzecz niedzieli i pobudzenia polskich rodzin, by stały się szkołą świętowania niedzieli. W trakcie planowania działań w kierunku obrony świętości niedzieli zrodziła się myśl, by zawrzeć sojusz między środowiskami katolickimi w diecezji legnickiej i wspólnie wypowiadać się na ten temat i razem działać. W ruchu uczestniczą członkowie NSZZ „Solidarność”, Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, Akcji Katolickiej, Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, Duszpasterstwa Ludzi Pracy '90, Katolickiego Stowarzyszenia

⁴ B. Biela, *Pastoralne aspekty kształtowania świątecznego charakteru niedzieli w parafii*, w: *W prostocie prawdy, w pokorze miłości*, Red. T. Borutka. Kraków 2008, s. 169.

⁵ <http://www.wolnaniemiedziela.pl/> (19.08.2011).

⁶ <http://www.wolnaniemiedziela.pl/index.php?pokaz=przymierze2011> (19.08.2011); <http://www.europeansundayalliance.eu/> (19.08.2011). O innych inicjatywach broniących świętości niedzieli. Zob. B. Nadolski. *Niedziela. Historia, znaczenie, symbolika*. Kraków 2010, s. 74-83.

⁷ <http://www.swietowanieniedzieli.pl/> (19.08.2011).

„Civitas Christiana”, reprezentanci diecezjalnych mediów katolickich oraz przedstawiciele wielu innych instytucji i stowarzyszeń. Każdy z członków podpisał deklarację ideową ruchu. W ramach działalności Ruchu podejmowane są różne inicjatywy, które warto przedstawić:

a. promocja Listu Apostolskiego bł. Jana Pawła II „Dies Domini”

List ten stanowi podstawę działalności Ruchu. W jego treści bł. Jan Paweł II zawarł naukę na temat świętości dnia Pańskiego oraz konieczności wypoczynku i świątowania w życiu każdego człowieka. Członkowie Ruchu w pierwszym rzędzie sami wsłuchiwali się w wykłady oparte o treść listu, ale także dokładają starań, by był on znany szerszej grupie katolików w Polsce.

b. deklaracja poparcia Społecznego Ruchu Świątowania Niedzieli

U progu działalności została zredagowana deklaracja ideowa Ruchu, którą podpisał komitet założycielski. Z czasem została ona przekształcona w deklarację poparcia i wydana w postaci ozdobnego dyplomu. Od kilkunastu miesięcy jest ona rozprowadzana przy różnych okazjach. Idea jest taka, by po podpisaniu została ona w domu popierającego Ruch. Ma on wówczas okazję często wracać do jej treści i przypominać sobie, czym jest dla chrześcijanina niedziela. Udało się rozprowadzić kilkadziesiąt tysięcy deklaracji.

**DEKLARACJA POPARCIA
Społecznego Ruchu Świątowania Niedzieli**

Zgodnie z zamysłem Boga Stworzyciela i Odkupiciela ludzkości oraz całego porządku świata, przypomnianym w Liście Apostolskim Jana Pawła II *Dies Domini*, kierując się jednocześnie społecznym nauczaniem Kościoła, jak również w nawiązaniu do dążeń solidarnościowych i wolnościowych oraz postulatów strajkowych sierpnia 1980 i innych domagających się uznania słuszych praw pracowniczych

ja ..... uroczyscie przyrzekam:

- dbać o świąteczny charakter dnia Pańskiego – Niedzieli,
- szerzyć w przestrzeni społecznej wartość uroczystego charakteru Niedzieli,
- dbać o chrześcijański wypoczynek własnej rodziny w Niedzielę,
- dążyć do zmiany prawa i stylu życia, by nie czynić z dnia Pańskiego jeszcze jednego dnia pracy,
  - jako pracownik walczyć o Niedzielę jako dzień wolny od pracy wszędzie tam, gdzie nie jest ona konieczna,
  - z chciwości lub dla zaspokojenia nastawienia konsumpcyjnego nie zabiegać w Niedzielę o pracę zarobkową,
  - jako pracodawca nie zmuszać ludzi do pracy w Niedzielę, kosztem ich więzi z Bogiem, rodziną, wspólnotą, w której żyją,
  - jako konsument nie robić zbędnych zakupów w Niedzielę

.....
(podpis osoby popierającej.)

....., dnia ..... r.

c. wydanie książki „Niedziela jest święta”

W styczniu 2011 r. została opublikowana książka „Niedziela jest święta” autorstwa ks. dr. hab. Bogusława Drożdża i ks. dr. Bogusława Wolańskiego. Pierwsza część publikacji jest komentarzem do listu „Dies Domini”, natomiast druga część składa się z dziesięciu felietonów, w których opisano promowany przez ruch „Niedzielny dekalog katolika”. W prezentowanym dekalogu została zawarta odpowiedź, jak można w polskich rodzinach zatroszczyć się o świętość niedzieli. Katolik w niedzielę powinien: pomyśleć o Bogu i wieczności, uczestniczyć we Mszy św. i zadbać o wspólną modlitwę, przeżyć czas w gronie rodziny i przyjaciół, przeznaczyć czas na odpoczynek na łonie natury, pamiętać o lekturze Pisma Świętego i literatury religijnej, znaleźć czas na rozmowy rodzinne, pamiętać o chorych i samotnych, odwiedzić groby zmarłych, zadbać o świąteczny posiłek przy rodzinnym stole oraz podkreślić dzień świąteczny odświętnym strojem.

d. temat niedzieli w mediach

W ramach działalności Ruchu zostało zorganizowanych kilka konferencji prasowych. Dzięki licznie przybyłym dziennikarzom temat świętowania w niedzielę, a także zakazu handlu w niedzielę intensywnie istniał w mediach świeckich (gazety, rozgłośnie radiowe, telewizje lokalne, portale internetowe). Po za tym na ten temat są publikowane artykuły w lokalnych mediach katolickich oraz audycje w diecezjalnym radiu „Plus”. Członkowie komitetu założycielskiego byli również zaproszeni na audycję do Radia Maryja i TV Trwam.

e. niedziela w Boże Ciało

Biskup legnicki Stefan Cichy przygotował na uroczystość Najświętszej Trójcy w 2011 r. list pasterski „Niedziela jest święta”, w którym zwrócił uwagę na konieczność świętowania w niedzielę, ale także zapowiedział inicjatywę Społecznego Ruchu Świętowania Niedzieli związaną z uroczystością Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa. Na tę uroczystość została przygotowana publikacja „Niedziela jest święta”, w której oprócz katechez do szkół i propozycji kazań zostały przygotowane komentarze do czterech ołtarzy na procesję Bożego Ciała: niedziela – pierwszy i najstarszy dzień świąteczny; niedziela – dzień Pana i odpoczynku po pracy; niedziela dniem solidarności; niedziela ósmym dniem tygodnia, zapowiedzią wieczności. W większości parafii diecezji legnickiej księża skorzystali z przygotowanego materiału, zwracając uwagę na wartość niedzieli. Po procesji służba liturgiczna rozdawała licznie zgromadzonym wiernym deklaracje poparcia Społecznego Ruchu Świętowania Niedzieli.

f. strona internetowa

Podjmując dalsze działania formacyjne członkowie Ruchu założyli stronę internetową www.swietowanieniedzieli.pl Są na niej umieszczane wszystkie informacje i materiały związane z działalnością na rzecz świętości niedzieli, a także istnieje możliwość wypełnienia deklaracji poparcia drogą internetową.

g. wystąpienia na konferencjach

Od momentu oficjalnego zaistnienia Ruchu i podjęcia działań członkowie z komitetu założycielskiego uczestniczyli z prelekcjami w kilkunastu konferencjach dla duchowieństwa i świeckich na szczeblu diecezjalnym i ogólnokrajowym.

h. list do parlamentarzystów polskich

W listopadzie 2011 r. na specjalnie zwołanej konferencji prasowej w siedzibie Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” został zaprezentowany i podpisany list Społecznego Ruchu Świątowania Niedzieli do polskich parlamentarzystów, w którym zwrócono się z prośbą o włączenie się parlamentu w dzieło prawnej obrony niedzieli przed wykonywaniem naprawdę niekoniecznych prac zawodowych, ale również w szczególną promocję niedzieli jako dnia rzeczywiście świątecznego. Każdy poseł i senator otrzymał również deklarację poparcia Ruchu.

i. Pierwszy Legnicki Marsz Trzech Króli

Ważną inicjatywą promującą Ruch było zorganizowanie w dniu 6 stycznia 2012 r. Pierwszego Legnickiego Marszu Trzech Króli. Przebiegał on pod hasłem „Pamiętaj, abyś dzień święty święcił” i zgromadził ponad 2000 uczestników. Podczas Marszu były śpiewane kolędy, a także niesione transparenty z logo Ruchu i napisem przypominającym o trzecim przykazaniu Bożym. Ta inicjatywa spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem wśród mieszkańców Legnicy i mocno zauważona przez media. W miesiącu grudniu na tablicach ledowych w Legnicy ukazywało się ogłoszenie zapraszające do wspólnego maszerowania, a także przypominające o świętości niedzieli.

j. akcja plakatowa

Wiosną 2011 r. odbyła się akcja plakatowa. Członkowie Ruchu, a także księża proboszczowie rozwiesili 700 plakatów przygotowanych przez Ruch z napisem „Niedziela jest święta”. Były one widoczne w wielu miejscach i przyciągały wzrok przechodniów. Obok plakatów został również przygotowany jeden billboard na ulicy dojazdowej do największego hipermarketu w Legnicy, który również czynny jest w niedzielę.

k. spotkanie z parlamentarzystą

Na styczniowe spotkanie w 2012 r. została zaproszona pani senator Dorota Czudowska (PiS), która oficjalnie wsparła Ruch i zapowiedziała dalszą promocję tej idei. Zaproponowała zorganizowanie w Senacie RP konferencji naukowej na temat świątecznego charakteru niedzieli. Po podjęciu rozmów z zarządem Senatu poinformowała, że taka konferencja odbędzie się w grudniu 2012 r., a członkowie Ruchu są poproszeni o jej zorganizowanie.

l. publikacja „Jak świętować niedzielę?”

W grudniu 2012 r. została wydana druga publikacja w ramach działalności Ruchu zatytułowana „Jak świętować niedzielę?”. Jej treść opiera się na prezentowanej powyżej deklaracji poparcia Społecznego Ruchu Świątowania Niedzieli. Redaktorem publikacji jest ks. dr hab. Bogusław Drożdż, a autorami artykułów: ks. Bogusław Wołański, Jędrzej Rams, Stanisława Repa, Stanisław A. Potycz, Waclaw W. Szetelnicki, Stanisław Obertaniec, senator Dorota Czudowska, ks. Piotr Nowosielski. Broszura będzie rozprowadzana w różnych środowiskach w ramach pracy formacyjnej.

l. list pasterski Konferencji Episkopatu Polski „Zachowujcie niedzielę, a niedziela zachowa waszą rodzinę”

Działania podejmowane przez Ruch stały się inspiracją do listu pasterskiego Biskupów Polskich „Zachowujcie niedzielę, a niedziela zachowa waszą rodzinę”, który

został odczytany w polskich parafiach w Niedzielę Świętej Rodziny – 30.12.2012 r. Członkowie Ruchu współredagowali jego treść.

m. Orszak Trzech Króli – 6.01.2013 r.

Po raz drugi Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli zorganizował marsz w uroczystość Objawienia Pańskiego pod hasłem „Pamiętaj, abyś dzień święty święcił”, który zgromadził 2500 uczestników. Tym razem odbyło się to we współpracy z ogólnopolskim wydarzeniem Orszak Trzech Króli. Inicjatywa była poprzedzona konkursem plastycznym dla dzieci i młodzieży „Moja niedziela z rodziną” zorganizowanym we współpracy z tygodnikiem „Niedziela”. Zostało nadesłanych ponad 90 prac, z których 15 nagrodzono.

n. konferencja w Senacie RP „Świętowanie niedzieli kluczem chrześcijańskiej tożsamości”

29.01.2013 r. odbyła się w Senacie RP konferencja „Świętowanie niedzieli kluczem tożsamości chrześcijańskiej”⁸ zorganizowana przez senator Dorotę Czudowską (Prawo i Sprawiedliwość) w ramach Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji. Konferencję otworzył Wicemarszałek Senatu Stanisław Karczewski, a całość prowadził senator Michał Seweryński, przewodniczący Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji. Zostały wygłoszone prelekcje przez członków Społecznego Ruchu Świętowania Niedzieli i zaproszonych gości: „Dlaczego mamy świętować?” – ks. dr hab. Bogusław Drożdż, prof. PWT Wrocław; „Praca w niedziele i święta według przepisów prawa pracy” – prof. Łukasz Pisarczyk, Uniwersytet Warszawski; „Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli, idea i działalność” – ks. dr Bogusław Wolański; „Laickość świętowania? Co dalej dla rodziny i społeczeństwa?” – mgr Stanisława Repa; „List Apostolski *Dies Domini* – propozycja bł. Jana Pawła II” – mgr Stanisław A. Potycz; „Harmonia świętowania i pracy w porządku społecznym” – Bogdan Orłowski.

---

⁸ <http://www.senat.gov.pl/aktualnosci/art,5064,konferencja-swietowanie-niedzieli-kluczem-chrzescijanskiej-tozsamosci.html> (5.02.2013).